

**ПОРЕДАК БОЖАНСТВЕНЕ ЛИТУРГИЈЕ
СВЕТОГА СЛАВНОГ АПОСТОЛА ЈАКОВА БРАТА БОЖЈЕГ
И ПРВОГ ЕПИСКОПА ЈЕРУСАЛИМСКОГ**

Која се служи у светом граду Јерусалиму 23. октобра када се празнује успомена светог апостола Јакова, као и у Недељу по Рођењу Христовом - Богоотаца, када се Свети апостол Јаков такође празнује, са светим царем Давидом и праведним Јосифом.

На средини храма поставља се амвон, ако већ не постоји, и на том амвону постављају се три аналогја (налоња), окренута тако, да онај који са њих чита буде окренут према западу, а такође западу је окренуто и онолико седишта колико има служашких свештеника.

Када је приспело време Божанствене службе, долазе свештеник и ђакон у свети храм, ћутећи целивају свете иконе, улазе у свети олтар и поклоне се часној Трпези.

Свештеник се облачи у потпуно свештеничко одјејање. Ако свештеник има одликовања (набедреник или напрсни крст), на овој Литургији их не ставља на себе. При облачењу не говори никакве молитве. Ђакон такође облачи стихар, ставља наруквице и опасује се орарем, и тако опасан остаје за све време Свете Литургије.

На часну Трпезу се поред светог Еванђеља са обе његове стране стављају: једна књига Апостолских посланица - Апостол, и друга Старозаветна пророчанства - Паримејник.

Проскомидија се на овој Литургији врши за време певања херувимске песме: „Нека ћути свако људско биће“. Ако архијереј или старешина цркве заповеди да Проскомидија буде пре свете Литургије, онда је треба вршити, као што следи: свештеник и ђакон најпре оперу руке, не изговарајући уобичајене молитве, па онда свештеник ћутећи извади Агнец из просфоре, ставља га на дискос, (жртвује га), и сипа вино и воду у свети путир. Ако свештеник хоће да спомиње на Проскомидији имена живих и преминулих, онда врши Проскомидију, као што је то обичај на Литургији Светог Златоуста и Светог Василија. Девету частицу (за чинове) тада вади: У славу и част Светог славног апостола Јакова, брата Божјег и првог епископа јерусалимског. Молитву Проскомидије: Боже, Боже наш... и отпуст Проскомидије не говори.

**ЛИТУРГИЈА СВЕТОГА АПОСТОЛА ЈАКОВА БРАТА БОЖЈЕГ И ПРВОГ
ЕПИСКОПА ЈЕРУСАЛИМСКОГ**

Ђакон излази из светог олтара и стаје са стране царских врата, гледајући према западу (ако има два ђакона то обојица чине; стану један са једне, а други са друге стране царских врата).

Свештеник стаје пред часну Трпезу окренут према истоку, говори тихим гласом:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, једној, јединственој и нераздељивој Тројици, која нас сједињује и просвећује, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим, исто тихим гласом:

Владико, Господе Боже наш, не презри мене који сам укаљан многим гресима. Ето сам приступио овој божанској и пренебеској Твојој свештенорадњи, не зато што сам достојан, већ уздајући се у Твоју доброту. Глас Ти узносим, Боже, буди милостив мени грешноме, згреших небу и пред Тобом и нисам достојан да уздигнем поглед на ову Твоју свету духовну трпезу, на коју се Твој Јединородни Син и Господ наш Исус Христос приноси мистично на жртву од мене грешног и сваком нечистоћом упрљаног. Ради тога

приносим Теби мољење и благородност, да ми пошашеш Свога Духа Утешитеља, да ме укрепи за ову службу, да ме удостоји да вест, коју си ми Ти објавио, без осуде проповедам народу, у име Христа Господа нашег, са којим си благословен, заједно са Светим и Животворним, и Једносуштним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

После молитве повлачи се завеса са царских врата, које се отварају и тако отворена остају све до причастна.

Свештеник, стојећи пред часном Трпезом окренут према истоку, говори гласно:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројичанској и Јединичној светлости Божанства, која пребива у Тројици појединачно и разликује недељиво. Тројица је један Бог Сведржитељ, чију славу небеса објављују, земља је предео Његове власти, и море (је област) Његове моћи, и свако живо и разумно биће стално исповеда Његову узвишеност. Јер Њему припада свака слава, част, власт, величање и прослављање, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник гласно изговара ову молитву:

Дародавче добара и Цару векова, и Творче свега што постоји, прими Цркву Твоју која Ти прилази кроз Твога Христа. Испуни све што је корисно, приведи све у савршенство, и учини нас достојним благодаћу Твога освећења, окупљајући нас у Твоју Свету Саборну и Апостолску Цркву, коју си стекао часном крвљу Твога Јединородног Сина Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен и увек прослављен, заједно са Пресветим и Добрим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове, векова.

Народ: Амин.

Ћакон стане на сред солеје, окренут народу, говори:

Господу се помолимо.

Народ ништа не одговара.

Свештеник узима кадионицу, кади трипут с предње стране часну Трпезу и говори гласно:

Боже, Ти који си примио Авељеве дарове, Нојеву и Авраамову жртву, Ароново и Захаријино кађење, прими и из руку нас грешних ово кађење као пријатан мирис за опроштај грехова наших и свеколиког Твог народа Јер Ти си благословен и Теби припада слава, Оцу и Сину, и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова.

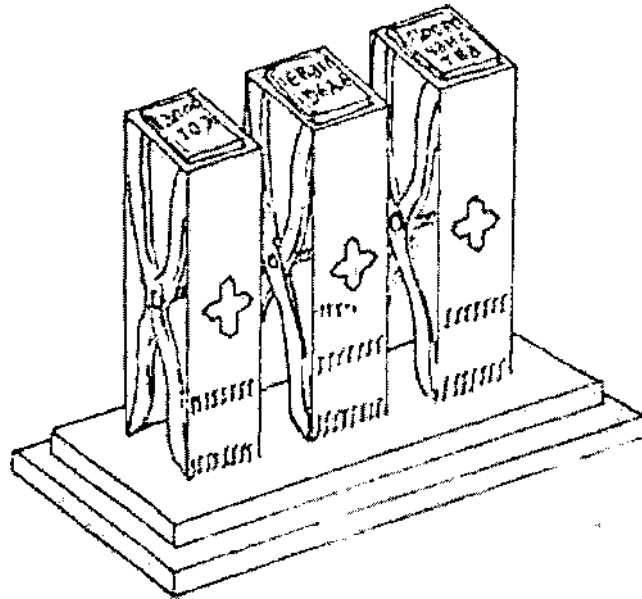
Народ: Амин.

Ћакон на јужна врата улази у олтар.

Народ пева: Јединородни Сине, и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христe Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављен са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Док се ово пева свештеник даје ђакону у десну руку Свето Еванђеље, а у леву Апостолске посланице - Апостол (ако има два ђакона, онда једноме даје Свето Еванђеље. а другоме Апостолске посланице - Апостол), сам узима књигу Старозаветних пророчанстава - Паримејник и држи га са леве стране груди. Ако свештеник служи сам без ђакона, онда даје књигу Старозаветних пророчанстава - Паримејник једном чтецу, Апостолске посланице -

Апостол другом чтецу, а сам узима Еванђеље, и тако чине Вход; пред њима иду свећеносци са упаљеним свећама. Вход се врши на овај начин: Излази се на северна олтарска врата и иде се до западног зида храма (ако је могуће излази се и у припрату кроз њена северна врата, па се улази на њена главна врата у храм, и долази до амвона). Свештеник узлази на амвон и полаже на један налоњ књигу коју је носио. Такође и од ђакона узима свето Еванђеље и Апостолске посланице - Апостол и поставља сваку књигу на посебан налоњ. Књиге су распоређене тако, да је Еванђеље на средњем налоњу, Апостолске посланице - Апостол са десне стране (гледајући из храма према олтару), а књига Старозаветних пророчанстава - Паримејник са леве стране.

Тада иду до степеница солеје и тамо стоје док се не заврши песма: Јединородниј Сине и Слове... Кад се заврши певање, свештеник окренут према истоку, говори гласно ову молитву:

Боже Сведржитељу, преславни Господе, који си нам даровао улазак у Светињу над Светињама доласком Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа, молимо и преклињемо Твоју Милост, зато што смо престрашени и уздрхтали јер ћемо стати пред Твој свети жртвеник, ниспошаљи на нас, Боже, Твоју милосрдну благодат и освети наше душе и тела и духове, и упути мисли наше ка побожности, да са чистом савешћу принесемо Теби дарове, приношења и плодове, ради опроштаја наших грехова и добијања милости за Твој свеколики народ, благодаћу и милошћу Јединородног Сина Твог, са којим си благословен у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон стаје на сред солеје и, окренут народу, изговара:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј

За вишњи мир и за Божије човекољубље и за спасење наших душа, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и подршку пресветом оцу и архиепископу нашем (*име*), за сво свештенство и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За разрешење грехова и за опроштај наших погрешака, и да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и непријатељских напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Поменимо Пресвету, Пречисту, Преславну, Благословену Владичицу нашу Богородицу и увек Дјеву Марију, Светога Јована, славног Пророка, Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, подвижнике и мученике, и све свете и праведне, да бисмо њиховим молитвама и заузимањем сви били помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник изговара тихо ову молитву:

Милосрдни и Милостиви, многотрпељиви и многомилостиви и истинити Господе, погледај из Твога светог обиталишта и услиши нас који се Теби молимо, и избави нас од сваког искушења како демонског тако и људског, и не ускрати нам Твоју помоћ, нити наложи на нас казне које су теже него што можемо поднети. Слаби смо да победимо противнике, а Ти си силан, Господе, и можеш нас избавити од свих напада. Спаси нас Боже, по доброты својој, од свих невоља овога света, тако да приступивши са чистом савешћу светоме Твоме жртвенику без осуде ти принесемо благословену и трисвету песму заједно са небеским силама и обавивши Твоју благоугодну и божанску службу удостојимо се вечнога живота Амин.

Затим гласно:

Јер си свет, Господе Боже наш, и са светима обитаваш и почиваш и Теби славу и трисвету песму узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим се пева као и обична Свети Боже. По завршетку Трисветог, свештеник окренут народу благосиља га говорећи:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Народ пева трипут: Алилуја.

Док народ пева Алилуја свештеник и ђакон седају на већ припремљене столице на солеји, окренути народу.

Чтец узима благослов од свештеника стаје на амвон и са налоња, окренут према западу, говори гласно:

Читање из пророштва Исаијина (60, 1-16).

Засијај, засветли Јерусалиме, јер дође светлост твоја и слава Господња обасја те. Види, мрак ће покрити земљу и тама народе, а тебе ће Господ обасјати и слава његова показаће се над тобом. Владари ће долазити твојој светлости и народи твоме сјају. Подигни своје очи и обазри се, види своју окупљену децу. Ето, дођоше сви твоји синови издалека и кћери твоје они ће носити на плећима. Тада ћеш гледати, застрепети и срце ће ти заиграти, јер ће теби потећи богатство мора, и племена, и народа. Доћи ће ти стада камила, па ће те покрити мноштво камила из Мадијама и Ефе. Сви ће долазити из Сабе и

доносити злато и тамјан, доносиће и драги камен, па ће објављивати спасење Господње. И сва стада кидарска у теби ће се скупити, наватејски овнови доћи ће ти; када их принесу на мој жртвеник биће ми угодни, па ће прославити дом моје молитве. Ко су они што лебде као облаци и лете као голубови са голубићима? Острва су ме чекала и први тарсијски бродови, да доведу твоје синове издалека, а са њима сребро и злато њихово због светог имена Господњег и због Свеца Израиљева, који те прослави. Туђинци ће сазидати твоје зидове, а њихови владари служиће ти. Јер у гневу свом ударих те, али по милости (својој) опет те заволах. И твоја врата биће свагда отворена, неће се затварати ни дању ни ноћу, да пропусти теби силу народа са владарима који их воде. Јер ће пропасти народи и владари који ти не би служили; ти народи сасвим ће се затрти. И слава Либанова теби ће доћи, чемпрес, јела и кедар, све да украси место светишта, и прославићу своје подножје. Са страхом ће теби долазити синови оних који су те (некад) тлачили и дражили, па ће падати ничице пред ноге твоје сви који су те љутили, и назваће те градом Господњим, Сином Свеца Израиљева. Зато што си био напуштен, омрзнут и нико ти није помогао, учинићу те вечним поносом, радошћу од колена до колена Ти ћеш сисати млеко народа и јести богатство (њихових) владара. И знаћеш да сам ја Господ који те спасава и Бог Израиљев који те избавља.

Чтец: Прокимен, Псалам 121, гл. 6. Обрадовах се када ми рекоше: хајдемо у дом Господњи!

Народ пева исти прокимен на шести глас.

Стих: Ево стоје ноге наше на вратима твојим, Јерусалиме. Јерусалим је сазидан, као град сливен у једно здање. (Пс. 121: 2-3)

Опет народ пева прокимен.

Стих: Овамо дођоше племена, племена Господња, по наредби Израиљевој да славе име Господње. Јер тамо се налазе судски престоли, престоли у дому Давидовом. (Пс. 121: 4-5)

Опет народ пева прокимен.

Стих: Молите се за мир Јерусалиму и за обиље за оне који те воле. Нека мир и благостање обилују унутар зидова твојих. (Пс. 121: 6-7)

Опет народ пева прокимен.

Стих: Ради браће моје и својих ближњих говорим: мир ти! Ради дома Господа Бога нашега желим ти добро! (Пс. 121: 8-9)

Опет народ пева прокимен.

Други чтец такође узима благослов од свештеника, и са солије чита Апостол.

Читање из Саборне посланице апостола Јакова. (Зачало 50; Јаков 1, 4-18)

Ђакон: Пазимо!

Чтец:

Јаков, слуга Бога и Господа Исуса Христа, поздравља дванаест племена расејаних по свету. Сваку радост имајте, браћо моја, када паднете у различна искушења. Знајући да кушање ваше вере гради трпљење; а трпљење нека усавршује дело, да будете савршени и потпуни без икаквог недостатка. Ако ли коме од вас недостаје мудрости, нека иште од Бога који свима даје једноставно и без карања, и даће му се. Али нека иште с вером, не сумњајући ништа; јер који сумња он је као морски вал што га ветар подиже и витла. Јер

такав човек нека не мисли да ће примити што од Господа. Двоједушан човек, непостојан је у свим путевима својим. А понизни брат нека се хвали висином својом; а богаташ својом понизношћу, јер ће проћи као цвет травни. Јер огрија сунце са жегом, и осуши траву, и цвет њен отпаде, и красота њена пропаде; тако ће и богаташ на путевима својим увенути. Блажен је човек који претрпи искушење, јер кад буде опробан примиће венац живота, који Господ обећа онима који га љубе. Ниједан кад је кушан да не говори: Бог ме куша; јер Бог је непријемчив за кушање злом, и Он не искушава никога Него свакога искушава сопствена жеља, која га мами и вара. Тада жеља затрудневши рађа грех, а грех учињен рађа смрт. Не варајте се, драга браћо моја, Сваки дар добри и сваки поклон савршени одозго је, силази од Оца светлости, у којег нема изменљивости ни сенке промене. Јер нас је драговољно родио речју истине, да будемо као првина од његових створења.

По завршетку читања Апостола, сви устају.

Ђакон долази код свештеника са кадионицом у руци и тражи благослов. Свештеник благослови кадионицу и док ђакон кади олтар, храм и присутне са доле, свештеник чита тајну ову молитву кађења:

Теби који си испуњен сваком лепотом и весељем, Господе Боже наш, приносимо ово кађење пред Тобом, и за све што си нам даровао и молимо те нека се узнесе из наших бедних руку на пренебесни Твој жртвеник као пријатан мирис ради опроштаја грехова наших и свег Твог народа. Милошћу и милосрђем и љубављу за људе Јединородног Твог Сина са Којим да си благословен са Пресветим и Добрим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Чтец говори трипут: Алилуја.

Народ пева трипут: Алилуја.

Чтец говори стих: Што је Сам основао на горама светим, врата Сионска љуби Господ више од насебина Јаковљевих. (Пс. 86: 1-2)

Народ: Алилуја. (трипут)

Стих: Много лепо се говори о теби, граде Божији! Међу оне који Ме знају споменућу Раав и Вавилон. Гле, и иноплеменици и Тир и Етиопски народ и они су били тамо. (Пс. 86: 34)

Народ: Алилуја. (трипут)

Стих: О Сиону ће се говорити да се тај и тај родио у њему, а Сам Вишњи га је основао. (Пс. 86: 5)

Народ: Алилуја. (трипут)

Стих: Господ ће објавити листу народа и кнежева који су у њему пребивали, јер у теби је пребивалиште свих оних који се радују. (Пс. 86: 6-7)

Народ: Алилуја. (трипут)

Ђакон пред царским вратима, окренут народу, говори ову јектенију:

Рецимо сви: Господе, помилуј!

Народ: Господе, помилуј.

Пренебесни Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Те чуј нас!

Народ: Господе, помилуј.

За мир целога света и јединство свих Твојих светих цркава, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (*име*), за сво свештенство и христољубиви народ, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

Да се избавимо од сваке жалости, гњева, беде и невоље, ропства, тешке смрти и безакоња наших, помолимо се!

Народ: Господе, помилуј.

За народ који је овде присутан и очекује од Тебе богату и обилну милост, молимо Те буди милосрдан и смилуј се.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, Боже народ свој и благослови наследство своје.

Народ: Господе, помилуј.

Посети свет Твој милошћу и милосрђем.

Народ: Господе, помилуј.

Укрепи снагу Хришћана, силом часнога и животворног Крста, молитвама Пресвете, Благословене Владичице наше Богородице, Претече и Апостола Твојих, и свих Твојих светих, молимо Те многомилостиви Господе, чуј нас који се Теби молимо и смилуј се.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник чита ову молитву пред Свето Еванђеље, тихим гласом:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост Твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели Твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх Твојих блажених заповести, да бисмо победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно.

Возглас: Јер си Ти блавест и просвећење, спасење душа и тела наших, Боже, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон изговара гласно: Стојећи смерно, чујмо свето Еванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање светог Еванђеља од Луке. (Зач. 106. од половине; 21: 20-28)

Обратимо пажњу на свето читање.

Ђакон:

Рече Господ својим ученицима: А кад видите да је војска опколила Јерусалим, онда знајте да се приближило опустошење његово. Тада, који буду у Јудеји нека беже у горе, и који буду у самоме граду нека излазе напоље, и који су у пољу нека не улазе у град; јер су ово дани освете, да се испуни све што је написано. А тешко трудницама и дојиљама у те дане. Јер ће бити невоља велика на земљи, и гњев на народу овоме. И пашће од оштрице мача, и биће одведени у ропство по свим народима; и Јерусалим ће газити незнабошци док се не испуне времена незнабожаца. И биће знаци на сунцу и месецу и звездама; и на земљи мука и невоља народима у ужасу од хуке морске и валова. Умираће људи од страха и од очекивања онога што наилази на свет; јер ће се силе небеске покренути. И тада ће угледати Сина Човечијега где долази на облаку са силом и славом великом. А када се почне ово збивати, усправите се и подигните главе своје, јер се приближава избављење

ваше.

Народ пева: Слава Теби, Господе, слава Теби.

У Недељу Богоотаца чита се Еванђеље од Матеја (Зач. 4; 2: 13-23)

После прочитаног Еванђеља, свештеник поучава народ.

Ђакон стаје на доле, окренут народу, говори ову јектенију:

Да пазимо усрдно: у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и за човекољубље Божије и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и за јединство свих светих Божијих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (*име*), за сав клир и за христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За опроштај грехова и опроштај наших погрешака, и за наше избављење од сваке жалости, гњева, беде и невоље и од непријатељског напада, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота нашега у миру и здрављу да завршимо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола и неосрамљен, и да добар одговор дамо на Страшном и трепетном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преславну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, Светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, божанске и свехвалне апостоле, славне пророке, подвижнике, и мученике, и све свете и праведне, сами себе и један другога и сав живот наш Христу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник изговара тихим гласом ову молитву:

Боже, који си нас поучио Твојим божанским и спаситељним речима, просвети душе нас грешних да могу усвојити оно што је досад прочитано, да не будемо само слушаоци духовних изрека, него и делатељи добрих дела, поборници нелицемерне вере, неокаљаног живота и беспрекорног живљења.

Возглас: У Христу Исусу Господу нашем, са којим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон се склони у страну.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник погнуте главе пред часном Трпезом, окренут истоку, чита тихим гласом ову молитву:

Владико, Створитељу живота и Дародавче добара, који си дао човеку блажену наду у живот вечни, Господа нашега Исуса Христа, удостоји нас, о Добри, освећења да бисмо обавили ову Твоју божанску службу ради наслађивања будућим блаженством.

Свештеник развија антиминос и говори возглас:

Да би свагда чувани влашћу твојом, и вођени у истинску светлост, Теби славу и благодарност уносили, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Нека се нико од оглашених, нека се нико од непосвећених, нека се нико који је непостојан не моли са нама.

Ђакон: Препознајте друг друга! Двери! Стојмо сви!

Ђакон: У миру појмо Христу!

Свештеник и ђакон улазе у олтар.

Народ пева: Нека умукне свако тело човечије, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да Себе да за храну вернима.

Док народ пева „Нека умукне ” свештеник чита ову молитву:

Предухитривши Твој страшни улазак, дивимо се изгледу Твоје светле Трпезе, ушавши и стојећи близу Твога страшног олтара дрхтимо од страха, јер није могуће ни гледати на то место на коме се света жртва приноси. Ко је од оних који су везани за земаљске страсти достојан да се дотакне Твојих светиња које се узимају само храброшћу вере. Нечисто живљење и порочан живот претварају свест у нечист ум и уносе мрак у визију душе. Ради тога, ми падамо ничице, и ужасавамо се и колебамо се да не бисмо, дотичући се дарова као недостојни, навукли на себе божанску освету. Ради тога молимо Твоје човекољубље: даруј нам да на богоугодан начин отпочнемо обављање светих Твојих тајни. Оснажи, Владико, наше душе и тела, и даруј нам да непорочно свештенослужимо Твојој неисказаној моћи. Јер све од Тебе бива, и Теби припада свака слава, част и похвала, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Затим молитву кађења:

Заједно са кађењем Арона и Захарије, твојих угодника, молитву као духовни мирис, кађење ово као жртву паљеницу, прими од нас грешних ради опроштаја грехова и очишћења целог Твог народа од мрског греховног смрада и учини нас достојним да приступимо Твоме жртвенику. Јер је благословено и пресвето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

После прочитаних молитава свештеник узима кадионицу и кади часну Трпезу, олтар, иконостас и народ, како је већ уобичајено.

Пошто је завршио кађење - даје кадионицу па се он и ђакон поклоне часној Трпези, целивају је; поклоне се народу, и одлазе ка месту Предложења дарова.

Ако није проскомидисао пре свете литургије, свештеник са ђаконом опере руке, врши проскомидију на овај начин: Вади агнец из просфоре, ставља га на дискос (жртвује га) па сипа вино и воду у путир, ништа при томе не говори. дискос и Путир не покрива.

Ако је проскомидисао пре свете литургије, свештеник тада узима свети дискос, даје га ђакону, а овај га држи спрам груди, док свештеник узима свети путир и чине Велики Вход: излазе на северна врата и иду до западног зида храма (ако је могуће излазе и у припрату кроз њена северна врата, па улазе на његова главна врата); пред њима иду свећеносци и док пролазе кроз храм, ђакон говори гласно:

Да се свих вас сети Господ Бог, сада и увек и у векове векова.

Свештеник нижим тоном понавља то исто за ђаконом.

Народ: Амин.

Затим свештеник, дошавши до олтара, заједно са ђаконом, пред царским вратима, окренут истоку, говори гласно молитву предложења:

Боже, Боже наш, који си послао Небесни Хлеб, храну целоме свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује; Ти сам благослови ово Предложење

па улази у олтар, ставља свети Путир и дискос на часну Трпезу, и наставља молитву: и прими га у свој наднебесни Жртвеник.

Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештеносејству божанствених Тајни твојих. Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име Твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Сада народ продужава са певањем херувимске песме:

А испред њега иду хорови Анђела са сваким Начелством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили Серафими, заклањајући лица и кличући песму: Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон узима благослов од свештеника, излази на северна врата, стаје на долеју окренут лицем према народу и говори:

Опет се Господу помолимо.

Народ: Господе помилуј.

Свештеник кади трипут предложене часне Дарове, читајући тихим гласом ову молитву:

Владико Сведржитељу, Цару славе, који све знаш пре него што се збуде, Ти сам дођи у овај час к нама који Те призивамо и избави нас од греховног срама, очисти наш ум и наше помисли од нечистих похота и земаљских искушења и сваког ђаволског дејства и прими из руку нас грешних ово кађење као што си примио Авељево, и Нојево, и Аароново, и Самуилово, и свих Твојих светих, избављајући нас од сваког дејства лукавога, да бисмо Ти увек прописно угађали, и клањали се и славили Тебе Оца и Јединородног

Твога Сина и Пресветог Твога Духа сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Пазимо са божанском премудрошћу!

Сви у храму умереним гласом читају Исповедање вере:

Верујем у једнога Бога, Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једног Господа Исуса Христа, Сина Божјег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног а не створеног, једносушног Оцу кроз кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве и постао човек;

И Који је, распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан по писму;

И Који се вазнео на небеса и седи с десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, и Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светог, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућег века. Амин.

Ђакон окренут народу говори:

Стојмо смерно! У миру Господу се помолимо.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Владару свих, учини нас достојнима часа овог, о Ти који волиш људе, да се, очистивши се од сваког лукавства и сваког лицемерја, сјединимо друг са другом везом мира и љубави, утврђени освећењем Твога богопознања, ради Јединородног Твога Сина Христа, са којим си благословен, са Пресветим, и Добрим, и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Возглас: Јер си Ти Богмилости, љубави, милосрђа и човекољубља, Ти и Твој Јединородни Син, и Дух Твој Пресвети, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник, благосиља народ и говори:

Мир свима!

Народ: И духу Твоме.

Ђакон: Пољубимо један другог светим пољупцем.

Народ са одушевљењем пева:

Љубићу Те, Господе, снаго моја. Господ је моје утврђење, и заклон и избавитељ мој.*

Свештеник целива крај дискаса, такође крај светог Путира и часну Трпезу. Ако служе више свештеника заједно то чине сви, и онда један другог целивају у рамена. То чине исто и ђакони који стоје на солеји.

Када се заврши певање, ђакон изговара гласно:

Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Затим свештеник сagne главу и чита ову молитву тихо:

Једини Господе и милостиви Боже, онима који су приклонили вратове своје пред светим Твојим жртвеником и који од Тебе моле духовне дарове, пошаљи благодат своју добру и благослови све нас сваким благословом духовним и неотуђивим, Ти који живиш на висинама и који бацаш поглед свој на смирене.

Свештеник гласно: Јер је хваљено и обожавано и многопрослављено свесвето име Твоје, Оца и Сина, и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон гледа ка часној Трпези и изговара гласно:

Господе, благослови!

Свештеник изговара гласно:

Да нас Господ, благослови, и буде нам у помоћи, и учини нас достојним стајања пред светим својим жртвеником и доласка (+ овде благосиља дискос) свога Светога Духа, (+ овде благосиља свети Путир) својом благодаћу и човекољубљем, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се клања (ако служе више свештеника то сви чине), и тихо говори:

Слава Богу на висинама и на земљи мир међу људима који су добре воље. *(трипут)*

Господе, отворићеш усне моје и уста ће моја објавити хвалу Твоју. *(трипут)*

Да се испуне уста моја хвале, Господе, да бисмо певали славу Твоју, целог дана красоту Твоју.

Ако служи само један свештеник, он излази на солеју и са ђаконом свечаним гласом пева на пети глас:

Ако служе више свештеника, испред часне Трпезе у олтару, началствујући свештеник се мало клања на обе стране саслужујућим свештеницима, затим сви свечаним и одушевљеним гласом певају, на пети глас:

Величајте Господа са мном, и да прославимо име Његово заједно.

Народ пева, на пети глас:

Дух Свети сићи ће на тебе, и сила Вишњегга ће те осенити.*

Свештеник се мало клања на обе стране народу, и враћа се у олтар ка часној Трпези, а ђакон остаје на солији.

Саслужујући свештеници говоре началствујућем:

Помени и нас, Владико.

*Началствујући одговара:**

Да нас помене Господ у царству небеском, сада и увек и у векове векова.

Кад се заврши певање, ђакон изговара јектенију, гледајући према народу:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон се окрене мало према царским вратима и наставља:

Спаси, помилуј, сажали се и сачувај нас, Боже, својом благодаћу.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон опет окренут према народу изговара:

За вишњи мир и за Божије човекољубље, и за спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света и јединство свих светих Божјих цркава, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свету саборну и апостолску цркву, која се простире с једног краја света на други, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За спасење и заштиту најсветијег оца нашег и архиепископа (*име*), за све свештенослужитеље и христољубиви народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За побожне и од Бога крунисане православне царева, за све у палати и за њихову војску, и да им помоћ и победа дођу с неба, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свети град Христа Бога нашега, за престоницу, за сваки град и све крајеве, и за оне који у њима живе по православној вери и Божијој благочестивости, за њихов мир и

безбедност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плодове приносе и добро чине у светим Божијим црквама, и сећају се убогих, удовица и сирочади, странаца и оних који су у невољи, и за оне који од нас захтевају да их у молитвама спомињемо, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За остареле и немоћне, болесне, који се муче, за оне који страдају од нечистих духова, за њихово скоро исцељење од Бога и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који живе девичански и у чистоти и подвизима, и за оне који су у часном браку, и за преподобне оце и браћу нашу који се подвизавају по брдима, пећинама и земним провалијама, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, путују, за странце хришћане, и за браћу нашу која су у ропству и изгнанству, у тамницама и на тешким принудним радовима, и за миран повратак дому своје свакога од њих са радошћу, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оце и браћу нашу који овде стоје и заједно са нама се моле у овом светом часу и у свако време, за њихову прилежност, напор и усрдност, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За сваку хришћанску душу, која тугује и која је увевљена, којој су потребни милост Божија и помоћ, за обраћање заблуделих, здравље болесних, ослобођење заробљених, упокојење преминулих отаца и браће наше, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За отпуштење грехова и опроштај сагрешења наших, и да нас избави од сваке жалости, гњева, беде и невоље, и напада неверника, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За ведро и благо поднебље, тихе кише, благе росе, изобиље плодова, савршену плодородност и за круг године, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да наше мољење буде услышено и пријатно пред Богом, и да би нам послао своју богату милост и милосрђе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Поменимо пресвету, пречисту, преславну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, свете блажене: Јована, славнога пророка, Претечу и Крститеља, Стефана архиђакона и првомученика, пророке: Мојсија, Арона, Илију, Јелисеја, Самуила, Давида и Данила, и све свете и праведне, да њиховим молитвама и мољењем сви будемо помиловани.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне и пренебесне, неисказане, пречисте, славне, страшне, ужасне, Божанствене дарове, и за спасење онога који их приноси часног оца (*спомени име свештеника или епископа који служи - началствује*), Господа Бога молимо.

Народ: Господе, помилуј. (*трипут*)

Свештеник пред часном Трпезом тихим гласом чита ову молитву Светог Јакова:

Погледавши на нас милостиво и милосрдно, Владико Господе, и даровавши смелост нама смиреним и грешним и недостојним слугама Твојим да стојимо испред светог Твог жртвеника и да ти приносимо ову страшну и бескрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа, погледај на мене, Твог бескорисног слугу и исправи моје погрешке ради твог милосрђа, и очисти моја уста и срце од сваке нечистоће тела и духа, и одстрани од мене сваку срамну и неразумну помисао, и оспособи ме, силом Пресветог Твог Духа, за службу ову, и прими, по доброты својој, мене који се приближавам светоме жртвенику, и благоизволи, Господе, да ти буду угодни ови дарови које ти приносимо својим рукама, буди снисходљив према мојим слабостима, и не одбаци ме од Твог лица, нити се гнушај моје недостојности, већ се смилуј на мене, Боже, и због твог великог милосрђа не обраћај пажњу на моја безакоња, да бих се, пришавши без осуде пред славу Твоју, удостојио заштите Јединородног Твог Сина и озарења Пресветог Твог Духа, и да не будем одбачен као слуга греха, већ да као Твој слуга примим благодат и милост и опроштај грехова у овом и у будућем животу. О, Владико Сведржитељу, Свемогући Господе, услиши мољење моје: јер Ти си онај који делује у свему, и од Тебе ми сви очекујемо помоћ и заштиту у свему, и од Јединородног Твога Сина и Животворног Духа, сада и увек и у векове векова

И ову молитву:

Боже, Ти који си због великог и неисказаног Твог човекољубља послао свог Јединородног Сина у свет, да поврати изгубљену овцу, немој се окренути од нас грешних који ти приносимо ову страшну и бескрвну жртву, јер ми се не уздамо у своју правду, већ у Твоју добру милост којом штитиш род наш. И сада ти се молимо и тражимо Твоју доброту: да ова света тајна коју смо обавили за спасење не буде на осуду народу Твоме, већ за опроштај грехова, за препород душа и тела, за истинско угађање Теби, Богу и Оцу.

Молитва завесе:

Захваљујем Ти, Господе Боже наш, што си нам дао смелост за улазак светиња којим си нам обновио пут нови и живи кроз завесу тела Христа Твога. Пошто смо се удостојили да уђемо у место где је слава Твоја настањена, да будемо са унутрашње стране завесе, и да гледамо светињу над светињама, ми се клањамо пред добротом Твојом, Владико, смилуј се на нас, јер смо устрашени и уздрхтали пошто треба да стојимо пред светим Твојим жртвеником и да Теби приносимо ову страшну и бескрвну жртву за наше грехе и за заблуде народа. Пошаљи на нас, Боже, своју добру благодат и освети наше душе и тела и духове, и усмери наше мисли ка побожности, да Ти са чистом савешћу принесем милост, мир, жртву хвале.

Свештеник гласно:

Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина твога, са којим си благословен, са Пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник благосиља народ и изговара:

Мир свима.

Ђакон: Стојмо смерно. Стојмо побожно. Стојмо са страхом Божјим у смирености.

Пазимо: свети Принос се у миру Богу приноси.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Ђакон улази у олтар, узима рипиду (ако има два ђакона оба узимају по једну рипиду) и лелуја над светим Даровима.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

И откривши покрове тајни, који симболично закривају ову свештенорадњу, јасно нам је покажи, и умне очи наше испуни необухватном Твојом светлошћу, и очисти нашу безвредност од сваке нечистоте тела и духа, учини нас достојним страшног и трепетног стајања овде, јер си изванредно милосрдан и милостиви Бог, и Теби славу уносимо, Оцу и Сину, и светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Свештеник излази из олтара, стаје на доле окренут народу, и са подигнутом десном руком, изговара:

Љубав Бога и Оца, и благодат Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, и заједница и дар Пресветога Духа нека буде са свима вама. (*благосиља народ*)

Народ: И са духом твојим.

Свештеник подиже очи и руке горе, окренут према народу и изговара:

Горе имајмо ум и срца.

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу.

Народ са одушевљењем пева:

Достојно и праведно.*

(Пази! Остале речи тј. Тебе певати... на овој литургији не певају се.)

Свештеник гледајући према истоку, сагне главу, простртих руку мало пред собом према часној Трпези, чини благодарење, и моли се тихим гласом овако (ђакони лелујају рипидама):

Јер је заиста достојно и праведно, лепо и потребно, Тебе хвалити, Теби певати, Теби се клањати, Теби благодарити, прослављати Тебе, Створитеља свега видљивог и невидљивог, ризницу добара, извор живота и бесмртности, Бога и Владика свега и свих, коме поју небеса и неба небеса, и све њихове силе, сунце и месец, и сва звездана сазвежђа, мора и све што је у њима, небески Јерусалим, збор изабраних, Црква прворођених, записаних на небесима, духови праведника и пророка, душе мученика и апостола, анђели и арханђели, престоли, господства, начела и власти, и страшне силе, многооки херувими, и шестокрилати серафими, који са два крила заклањају лица своја, са два друга - ноге, и са два летећи довикују један другог неућутним устима непрекидним славословљем.

Свештеник гласно:

Победничку песму велелепности славе Твоје, јасним гласом појући, кличући, прослављајући, узвикујући и говорећи.

Народ:

Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

Свештеник чита тихим гласом:

Свет си (+*благосиља дискос*) Цару векова и Господе и Дародавче сваке Светиње (+*благосиља свети Путир*). Свет је и Јединородни Твој Син, Господ наш Исус Христос кроз Кога си све створио (+*благосиља обоје*). Свет је и Дух Твој Пресвети, који сагледа све дубине твоје, Бога и оца.

Свет си, Свесилни, Страшни, Добри, Милосрдни, који си одувек био сажаљив према Твојем створењу. Ти си створио човека од земље по свом лику и подобију, и даровао си му рајску сладост, а када је прекршио Твоју заповест и отпао, ниси га презрео нити си га напустио, о Добри, већ си га казнио као милосрдни Отац, призвао си га кроз закон, поучио си га кроз пророке, и најзад си самог свог Јединородног Сина, Господа нашег Исуса Христа, послао доле у свет да дошавши, сам Он обнови и васпостави Твој лик, и Он је, сишавши са небеса и оваплотивши се од Духа Светог и свете и увек Дјеве Марије, живео заједно са људима и све учинио за спасење рода нашега Будући вољан да, иако безгрешан, прими добровољну и животворну смрт на крсту ради нас грешних, оне ноћи када је био предан, односно када је сам себе предао ради живота и спасења света.

Затим свештеник узима са дискоса свети Хлеб, држи га мало подигнуто и говори тихим гласом:

Узевши хлеб у своје свете и пречисте и бесмртне руке, погледавши на небо, и показавши Теби, Богу и Оцу, заблагодаривши, благословивши, осветивши (*после тога узима свети Хлеб у леву руку, а десном га благосиља, затим га узима врховима прстију десне руке, и држећи га наставља тихим гласом*): преломивши, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима, рекавши

Свештеник гласно:

Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи и предаје на отпуштење грехова. (*и оставља свети Хлеб на дискос*)

Народ: Амин.

Онда свештеник узме свети Путир, држи га мало подигнуто и говори тихо:

Такође, кад су вечерали, узевши чашу и напунивши вино и воду, гледајући на небо и показавши Теби, Богу и Оцу, и заблагодаривши, осветивши (+*благосиља свети Путир*), испунивши Духом Светим, даде светим и блаженим својим ученицима и апостолима рекавши

Свештеник гласно:

Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новог Завета, која се за вас и за многе лије и предаје на отпуштење грехова (*и оставља свети Путир на часну Трпезу*).

Свештеник тихим гласом:

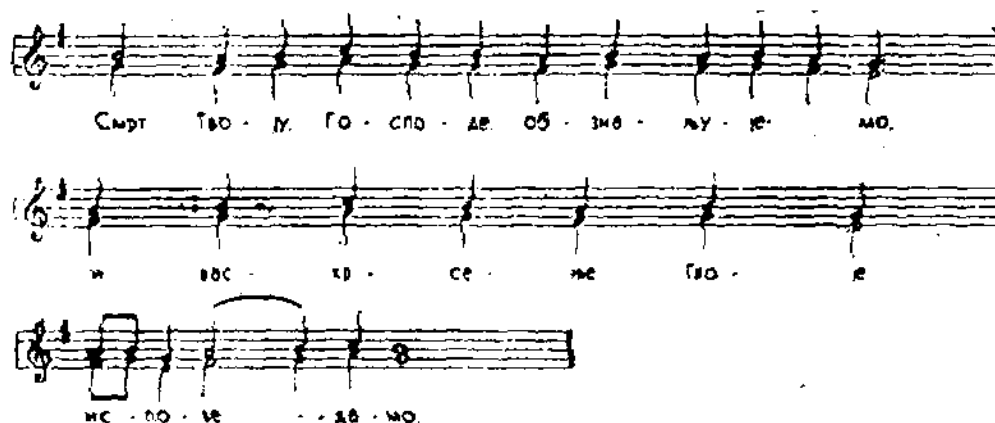
Ово чините за успомену на мене: јер кадгод једете овај Хлеб и пијете из ове Чаше, смрт Сина Човечијег обзнањујете и васкрсење Његово исповедате докле не дође.

Ђакон гледа ка часној Трпези, говори пуним гласом:

Верујемо и исповедамо.

Народ са одушевљењем пева на осми глас:

Смрт Твоју, Господе, обзнањујемо и васкрсење Твоје исповедамо.*

Свештеник благосиља свети дискос, такође свети Путир и моли се тихим гласом, погнуте главе:

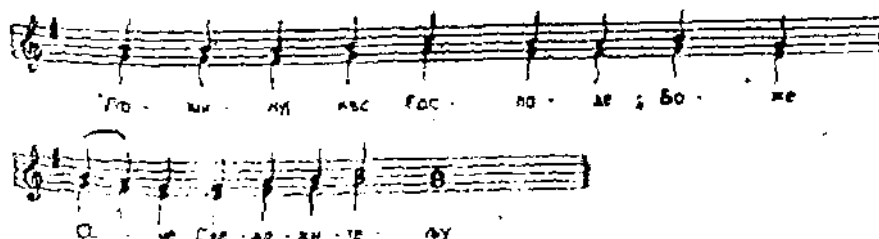
И ми грешни, сећајући се Његових животодавних страдања, спаситељног крста, и смрти, и погребња, и тридневног васкрсења из мртвих, и вазнесења на небеса и седења с десне стране Тебе Бога и Оца, и другог, славног и страшног доласка, када ће са славом доћи да суди живима и мртвима, када ће свакоме дати по заслуги: Поштеди нас, Господе Боже, поштеди нас, Господе Боже, поштеди нас Господе Боже, највише због милосрђа Твог. Приносимо ти, Владико, ову страшну и бескрвну жртву, молећи Те да са нама поступиш не по гресима нашим, нити по нашим злим делима, већ да нам по Твојем снисхођењу и Твојем неисказаном човекољубљу, бацивши у заборав и избрисавши списак кривица нас који се Теби молимо, дарујеш небеске и вечне Твоје дарове, које око није видело, и ухо није чуло, и који се нису коснули срца људског, које је Бог припремио онима који Тебе воле, и да ради мојих грехова не одбациш народ Твој, човекољубиви Господе.

Тада, подигнувши мало руке, пева на пети глас:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ са одушевљењем одговара на пети глас:

Помилуј нас, Господе Боже Оче сведржитељу.*

Свештеник опет:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет:

Помилуј нас, Господе Боже, Оче Сведржитељу.*

Свештеник опет:

Јер народ Твој и Црква Твоја Те моле.

Народ опет:

Помилуј нас, Господе Боже, Оче Сведржитељу.*

Свештеник сагне главу и тихим гласом се моли овако:

Помилуј нас, Боже Сведржитељу, помилуј нас, Боже, Спаситељу наш, помилуј нас Боже по великој Твојој милости и пошаљи на нас и на ове принете дарове Духа Твога Пресветог, Господа Животворног, који је на престолу заједно са Тобом, Богом и Оцем, и Јединородним Твојим Сином, Сацарствујућег, Јединосущног, Савечног, који је говорио кроз закон и пророке и кроз Твој Нови Завет, који је сишао у виду голуба на Господа нашег Исуса Христа у реци Јордану и био на Њему, који је сишао на свете Твоје апостоле у виду огњених језика у горњој одаји светог и славног Сиона на дан свете Педесетнице. Тога Твог Пресветог Духа пошаљи, Владико, на нас и на ове принесене дарове (*тада свештеник подигне мало руке и говори тихо*) да, посетивши их својим светим и благим и славним силаском, освети их и учини да овај Хлеб буде свето Тело Христово. (+ *И благосиља свети Хлеб.*)

Ђакон, гледајући на свештенорадњу изговара:

Амин.

Свештеник говори тихим гласом:

И чашу ову (да буде) часна Крв Христова. (+ *И благосиља свети Путир.*)

Ђакон: Амин.

Свештеник говори тихо:

Да буду свима онима који се причешћују на опроштај грехова и живот вечни.

Ђакон: Амин.

Свештеник говори тихо:

За освећење душа и тела. Амин. За умножавање добрих дела. Амин. За учвршћење свете Твоје Саборне и Апостолске Цркве, коју си основао на камену вере, да јој врата паклена не одоле, избављајући је од сваке јереси и саблазни оних који чине безакоња, чувајући је све до краја векова. (*И благосиља свети дискос и Путир.*)

Тада се свештеник, подигавши мало руке и сагнувши главу, умереним гласом моли тихо, да чују и они који стоје изван олтара, док народ за то време пева тихо на шести глас:

Помени, Господе Боже наш.*

Молитва коју чита свештеник тихим гласом:

Приносимо Ти, Владико, и за сва Твоја места која си прославио богојављањем Христа Твога и доласком Пресветог Твога Духа, а нарочито за свети и славни Сион, Мајку свих Цркава, и за сву Твоју Саборну и Апостолску Цркву у целом свету, да јој и сада, Владико, дарујеш богате дарове Пресветога Твога Духа.

Помени, Господе и свете оце наше и епископе који су у њој, који по целом свету

православно управљају речју Твоје истине.

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе Боже наш, преподобног оца нашег, најсветијег нашег архиепископа (*име*), даруј му часну старост, чувај га да доживи много година отхрањујући народ Твој у свакој побожности и честитости.

Народ опет пева, док свештеник чита молитве, на шести глас:

Помени, Господе Боже наш.*

Помени, Господе, часне свештенике овде и свуда, ђаконе који служе Христу, све остале који служе, све свештенослужитеље и наше братство у Христу и сав христољубиви народ.

Помени, Господе, свештенике који заједно са нама стоје и служе у овом светом часу пред светим Твојим жртвеником да би принели свету и бескрвну Твоју жртву, и подари њима и нама реч да се отворе уста наша у славу и на похвалу пресветога имена Твога.

Помени, Господе, ради велике милости своје, и мене смиреног и грешног и недостојног слуге Твог, и погледај на мене милостиво и милосрдно и избави и ослободи ме од оних који ме гоне, Господе, Господе сила, и немој се судити са слугом својим, и, пошто се грех умножио у мени, нека буде изобилна Твоја доброта.

Помени, Господе, и свети Твој жртвеник и ђаконе који стоје око њега, даруј им непорочан живот, сачувај њихово чисто служење, и изведи их на бољи степен.

Помени, Господе, свети град Бога нашега, и престоницу, и сваки град и крај, и оне који у њима живе по православној вери и у побожности, (помени) њихов мир и безбедност.

Помени, Господе, благочестиве и христољубиве царева, сав двор и војску њихову, и помоћ и победу њихову која са неба долази. Дотакни се оружја, и заштити, и устани у њихову помоћ, покори им све непријатељске и варварске народе, подржи њихове намере, да бисмо поживели миран и спокојан живот у свакој побожности и часности.

Помени, Господе, оце и браћу нашу који плове, странце Хришћане, оне који су у оковима и тамницама, у ропству и изгнанству, у рудницима, на мукама, на тешким принудним радовима, и миран повратак дому свакога од њих.

Помени, Господе, старе и слабе, болесне, изнемогле од старости, и оне који од злих духова страдају, и скоро исцељење њихово и спасење које долази од Тебе Бога.

Помени, Господе, сваку хришћанску душу која тугује и која је намучена, која очекује од Тебе Бога милост и помоћ, и обраћење заблуделих.

Помени, Господе, оне који живе у девичанству и у уздржању и подвизима, и наше оце и браћу који се подвизавају по брдима и пећинама и провалијама земљиним, и православне цркве по свим местима, и ове овде наше Христове цркве.

Помени, Господе, оце и браћу нашу који се труде и служе нам ради имена Твог светог.

Помени, Господе, све у добру, помилуј све, све нас примири, умири мноштво Твојих људи, истреби искушења, отклони ратове, смири поделе цркава, буне јереси скоро утишај, понизи гордост безбожника, уздигни знамење православних хришћана, Твој мир и твоју љубав даруј нам, Боже, Спаситељу наш, надо свих крајева земље.

Помени, Господе, благонаклоно поднебље, тихе кише, повољне росе, изобиље

плодова, богату плодност, и круг године пуне доброте Твоје, јер очи свих су упрте у Тебе са надом и Ти им дајеш храну благовремено, отвараш руку Твоју и испуњаваш свако биће задовољством.

Помени, Господе, оне који су доносили плодове и који их доносе у свете Божије цркве и који се сећају убогих, и оне који су од нас тражили да их спомињемо у молитвама.

Још нађи за сходно, Господе, да поменеш и приносе ових који су принети у данашњи дан на светом Твом жртвенику, и сваког оног који их је принео или намерава да принесе, и оне (*чија су имена*) малочас Теби прочитана.

Помени, Господе, и родитеље наше (*изговори њихова имена*), сроднике и пријатеље (*изговори њихова имена*).

Њих све помени, Господе, које смо споменули и које нисмо споменули, православне. Даруј им небеско уместо земаљског, нетрулежно уместо трулежног, вечно уместо пролазног, према обећању Христа Твог, јер Ти имаш власт над животом и смрћу.

Још нађи за сходно, Владико, да поменеш оне који су Ти угодили од памтивека, по родовима, свете оце, патријархе, пророке, апостоле, мученике, исповеднике, учитеље, преподобне, и сваки праведни дух који је у вери окончао.

Радуј се, благодатна, Господ је с тобом, благословена си ти међу женама и благословен је плод утробе твоје, јер си родила Спаситеља душа наших.

Затим свештеник изговара гласно:

Особито за пресвету и благословену, пречисту Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију.

Народ као и напред пева:

Помени, Господе Боже наш.*

Свештеник чита ову молитву тихо:

За светога Јована славнога Пророка, Претечу и Крститеља, свете апостоле, свете пророке и патријархе и праведнике, свете мученике и исповеднике.

Помени, Господе Боже, свете оце наше и архиепископе и свако биће, које смо споменули и које нисмо споменули. Упокој их тамо у области живих, у царству Твоме, у сладости раја, у недрима Авраама, и Исака, и Јакова свете оце наше, одакле одбеже сваки бол, жалост и уздисање и где се сија светлост лица Твога и увек просвећује.

Учини, Господе, да крај нашег живота на овом свету буде хришћански и непорочан и безгрешан, окупљајући нас око ногу изабраника Твојих, када хоћеш и како хоћеш, само да то буде непостидно и без греха, ради Јединородног Сина Твога, Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, јер Он је једини који се без греха јавио на земљи.

Ђакон окренут народу, изговара:

За мир и добробит целог света и светих Божијих цркава, и за свакога од оних који су их помогли или имају намеру (да их помогну) и за народ који је овде присутан, и због свега и за све.

Народ пева:

И због свега и за све.

Свештеник гласно:

Даруј и нама и њима, као добар Бог и човекољубиви Владика.

Народ пева на шести глас:

Смањи, одбаци, опрости, Боже, грехе наше, вољне и невољне, (учињене) у знању и незнању.*

Свештеник гласно:

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Христа Твога, са којим си благословен и препрослављен са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон излази на северна олтарска врата, стаје на уобичајено место и окренут народу, изговара:

Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За принесене и освећене часне, пренебесне, неописиве, пречисте, славне, страшне, ужасавајуће, божанске дарове, Господу Богу нашем се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Помолимо се да Господ наш, примивши их у свој свети и пренебесни и духовни жртвеник пошаље на нас своју божанску благодат и дар Свесветога Духа.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Измоливши јединство вере и заједницу Свесветога и Обожаваног Његовог Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Боже и Оче Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, славни Господе, блажена суштино самосвојне доброте, Боже и Владико свега, који си благословен у векове векова, који седиш на херувимима и који си прослављен од серафима, пред којим стоје хиљаде хиљада и безбројно мноштво светих анђела и чете арханђела, Теби принете дарове, поклоне и приносе, прими као миомирисни мирис, пошто си благоизволео да их осветиш и испуниш, Добри, благодаћу Христа Твога и Пресветога Твога Духа, освети, Боже, и наше душе, и тела, и духове, и дотакни се наших помисли, и испитај савести, и одбаци од нас сваку злу помисао, сваку срамну мисао, сваку стидну страст и похоту, сваку неподобну реч, сваку завист, и таштину, и лицемерје, сваку лаж, свако лукавство, свако животно искушење, сваку сујету, свако зло, свако клеветање, свако среброљубље и

немарност, сваку злу побуду тела и духа недоличну Твоје светиње.

Затим свештеник изговори гласно:

И удостоји нас, Владико Човекољупче, Господе, да смело и неосуђено, чистим срцем, просвећеном душом, непостиђеним лицем, освећеним устима смемо призивати Тебе који си на небесима Бога Оца и говорити.

Сви присутни у храму изговарају заједно:

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насуштни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

И не уведи нас у искушење, Господе, Господе сила, који знаш немоћ нашу, већ нас избави од злога и од дела његових и од сваке повреде и саблазни његове, ради имена Твога светог које смо поменули у нашем смирењу.

Свештеник гласно: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник тихим гласом чита ову молитву:

Ми, слуге Твоје, Господе, приклонисмо своје главе пред светим Твојим жртвеником, очекујући од Тебе богату милост; и сада нам пошаљи Твоју богату милост и благослов Твој, Владико, и освети наше душе и тела и духове, тако да будемо достојни причесници и учесници у светим Твојим тајнама, за опроштај грехова и вечни живот.

Свештеник гласно: Јер Ти си обожавани и прослављани Бог наш, и Јединородни Твој Син, и Дух Твој Свесвети, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник, окренут народу, благосиља, и изговара гласно: И да буде благодат и милост Свете и Јединосуштне, Несаздане, Неразделне, и обожаване Тројице са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Ђакон окренут народу, подигне своју десну руку и изговара гласно:

Са страхом Божијим пазимо.

Свештеник благосиља и уздиже свети Хлеб, и изговара сасвим тихим гласом ову молитву (За време док свештеник чита ову молитву треба да је потпуна тишина у храму.):

О Свети, који почиваш у светима, Господе, освети нас речју Твоје благодати и силаском Свесветога Твога Духа, јер си онај који је рекао, Владико: будите свети као што сам ја свет, Господе Боже наш.

Непостижни Боже, Речи, који си јединосуштан са Оцем и Свесветим Духом, Савечни, Нераздељни, прими чисту песму за света Твоја жртвоприношења са херувимима и серафимима и од мене грешнога, који узвикује и говори.

Свештеник гласно: Светиње светима!

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца са Светим Духом, коме нека је слава у векове векова.

Ђакон окренут народу, изговара гласно:

За спасење и заштиту најсветијег оца и архиепископа нашег (*изговора, његово име*) и за сваку душу која тугује и која је уцвељена, којој су потребни милост и помоћ Божија, и за обраћење заблуделих, исцељење болесних, ослобођење заробљених, упокојење преминулих отаца и браће, сви усрдно рецимо: Господе, помилуј.

Народ пева на шести глас дванаест пута:

Господе, помилуј.

Ђакон, окренут народу, изговара гласно:

У миру Христовом певајмо.

Ђакон улази кроз царска врата у олтар, затвара царска врата, а народ пева причастан:

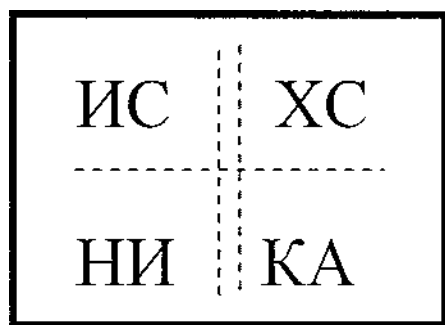
Окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја. (Псалам 34:1-28)

Стих: Благосиљаћу Господа у свако доба, похвала Његова увек је у устима мојим.

Народ опет пева: Окусите...

Свештеник прелама Свети Хлеб, кога држи обема рукама на два дела, благосиљајући га претходно. Део који држи у левој руци, опет ставља на дискос, а део који држи у десној руци, опет прелама на два дела, као што је овде означено.

Овај део опет преломи.

Овај део стави на дискос. Држећи део с печатом ХС у десној руци, део с печатом КА у левој, део ХС ставља десном руком у свети Путир.

Стих: Господом ће се хвалити душа моја; нека то кротки чују, и нека се обрадују.

Стих: Величајте Господа са мношвом, и узвисимо име Његово заједно.

Стих: Тражих Господа, и Он ме услиша, и од свих невоља мојих избави ме.

Стих: Приступите к Њему и просветићете се, и лица се ваша неће постидети.

Стих: Где сиромаш завика и Господ га услиша, и од свих невоља његових спасе га.

Стих: Стајаће спреман Анђео Господњи око оних који се Њега боје, и избавиће их.

Стих: Окусите и видите јер је благ Господ; благо човеку који се узда у Њега.

Стих: Бојте се Господа; свети Његови; јер ни у чему не оскудевају они који се Њега боје.

Стих: Богати осиромаше и огладнеше, а који траже Господа неће бити лишени

ни једнога добра.

Стих: Ходите децо, послушајте ме; страху Господњем научићу вас.

Стих: Који је тај човек који жели живот, воли да види добре дане?

Стих: Уздржи језик свој од зла, и усне твоје да не проговоре превару.

Стих: Уклони се од зла, и чини добро, па тражи мир и иди за њим.

Стих: Очи су Господње на праведнима, и уши Његове на молитви њиховој.

Стих: А лице је Господње против оних који чине зло, да им затре спомен на земљи.

Стих: Завапише праведници, и Господ их услиша, и од свих невоља њихових

избави их.

Стих: Господ је близу оних који скрушена срца, и смерни духом спашће се.

Стих: Многе невоље сналазе праведнике, и од свих избавља их Господ.

Стих: Чува Господ све кости њихове, и ни једна од њих неће се сломити.

Стих: Смрт грешничка је тешка а они који мрзе праведнике погрешаће.

Стих: Избавиће Господ душе слугу својих, и неће погрешити нико ко се узда у

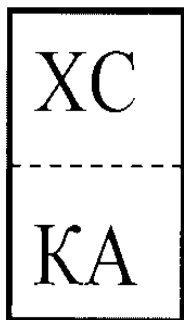
њега.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Сједињење пресветог Тела и часне Крви Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа.

*Овај део у свети
Путир*

*Овај опет на дискос
говорећи*

Сједини се и освети се и испуни се у име Оца, и Сина, и Светога Духа.

(Ђакон узме од црквењака топлу воду, узме благослов од свештеника, ништа при томе не говори, и сипа је у свети Путир.)

Део КА свештеник ставља на дискос и тада прелама део на коме је означено ИС и НИ.

Разлама руком делове ИС, НИ и КА тако да буде довољно за све који желе да се причесте.

Ђакон говори тихо, тако да га чују они који су око часне Трпезе:

Господе, благослови.

Свештеник говори тихо:

Нека благослови Бог који благосиља и освећује и који нас усмерује ка божанском страху, нас и све који верујући хоће да се причесте.

Свештеници у олтару кажу: Амин.

Ђакон опет тихо: Господе, благослови.

Свештеник:

Окусите и видите како је добар Господ, који се дели и неразделив је, који се раздаје

вернима и неисцрпан је, за опроштај грехова, и за живот вечни, сада и увек и у векове векова.

Свештеници у олтару кажу: Амин.

Свештеник пред часном Трпезом чита полугласно молитву пред свето Причешће:

Владико Христе, Боже наш, небески хлебу, храно целог света сагрешних небу и пред Тобом, и нисам достојан да се причестим светим и пречистим Твојим тајнама, али ради добротe Твоје и неисказане трпељивости, учини ме достојним и неосуђеним, и непостиђеним да се причестим пресветим Телом и часном Крвљу, за опроштај грехова и живот вечни.

Свештеник узима једну честицу Светога Агнеца и са сваком предострожношћу се причешћује, говорећи у себи:

Тело Христово.

Тада даје једну частицу светог Агнеца и ђакону, и при давању каже:

Тело Христово.

Тада причешћује и ђакона, такође говорећи:

Крв Христова, чаша живота.

Ђакон одговара: Амин.

После овога свештеник исече на дискосу свети Агнец на частице ради причешћивања верника.

Ђакон изговара: Господе, благослови.

Свештеник:

Господ ће нас благословити и учинити да непорочним прстима прихватимо ужарени угаљ и ставимо га у уста верника ради очишћења и обновљења њихових душа и тела сада и увек и у векове векова.

Тада ђакон отвара царска врата и свештеник даје ђакону свети дискос, тихо говорећи:

Слава Богу који је осветио и који освећује све нас.

Ђакон узима свети дискос од свештеника и тихо изговара:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи је слава Твоја и Твоје царство траје у векове векова.

Затим свештеник тихо изговара:

Благословено име Господа Бога нашега у векове векова.

Ђакон на царским вратима, за моменат прекида појце који певају причастан, и гласно изговара:

Са страхом Божијим приступите.

После тога свештеник узима свети Путир с убрусом, и причешћује се из њега по обичају говорећи: Крв Христова, чаша живота.

Појци настављају певање причаствна.

Ђакон и свештеник стоје пред царским вратима. Ђакон са јужне, са светим дискосом у левој руци, а свештеник са северне стране са светим Путиром.

Верници долазе код ђакона који им ставља частицу светог Агнеца у уста, при чему изговара:

Тело Христово.

Верник одговара: Амин.

Тада долазе код свештеника, који их причешћује тако, што верник пије из светог Путира, при чему свештеник изговара:

Крв Христова, чаша живота.

Верник који се причешћује одговара: Амин.

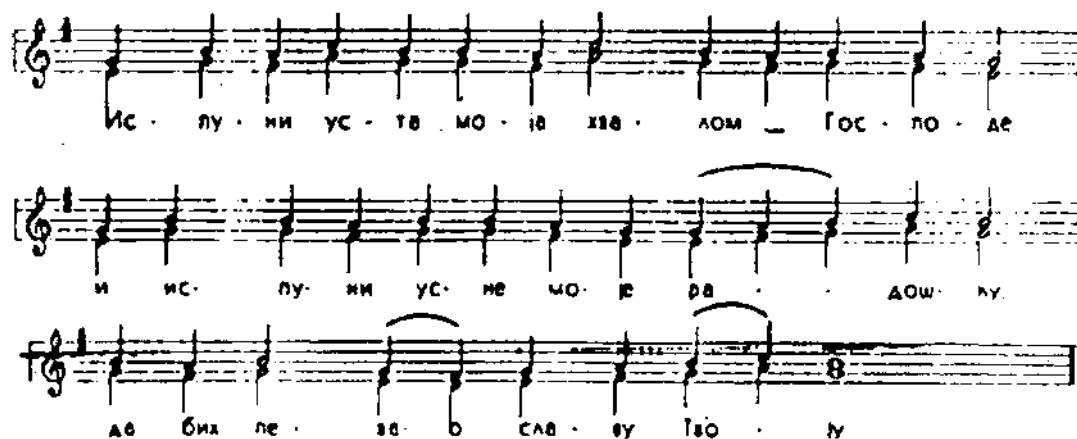
Пошто су свештеник и ђакон причестили народ, враћају се у олтар и постављају свети Путир и дискос на часну Трпезу. Ако је свештеник на проскомидији вадио частице за живе и преминуле, онда их ставља у свети Путир; узима кадионицу, кади свети Путир, и изговара ову молитву тихо:

Развеселио си нас, Боже, у јединству Твоме, и Теби приносимо благодарну песму, плод уста, објављујући благодат Твоју. Нека са кађењем овим оде горе к Теби, и да се не врати назад узалудна, већ нам ради ње подари миомирис Пресветога Твога Духа пречисто и неутуђиво миро. Испуни уста наша хвалом, и усне наше радошћу, и срце радошћу и весељем, у Христу Исусу, са којим си благословен, са Пресветим Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Свештеник онда односи свети Путир на жртвеник. При томе ништа не говори. Онда се враћа ка часној Трпези и савија антиминос.

После причешћа Божанским тајнама, народ пева:

Испуни уста моја хвалом, Господе, и испуни усне моје радошћу, да бих певао славу Твоју.

Ђакон излази на северна врата, стане на долеју окренут народу, изговара гласно:

Опет и опет и непрестано у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Да би нам ово причешће светим Његовим тајнама било на одбацивање злог делања, као призив вечног живота, за заједницу и дар Светога Духа помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Поменувши пресвету, пречисту, преславну, благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима и праведнима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник пред часном Трпезом чита тихим гласом ову молитву:

Боже, који си због великог и неисказаног милосрђа снисходљив према слабостима слугу Твојих, и који си нас удостојио да имамо удела на овој небесној трпези, не осуди, Владико, нас грешне због причешћивања пречистим Твојим тајнама, већ нас сачувај, о Добри, у освећењу, тако да будући достојни Пресветог Твог Духа, примимо део и наслеђе са свима светима који су Ти угодили од памтивека, у светлости лица Твога, милосрђем Јединородног сина Твог, Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, са којим си благословен, заједно са Пресветим, и Добрим, и Животворним Твојим Духом, свагда и увек и у векове векова.

Свештеник гласно:

Јер се благосиља, и освећује се, и прославља се пречасно и великолепно свето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник, окренут према народу, благосиља и говори гласно:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник чита ову молитву тихим гласом:

Боже велики и дивни, погледај на слуге Твоје, јер смо Теби приклонили главе, и простри Твоју моћну руку, испуњену благословом, и благослови народ Твој, и сачувај наслеђе Твоје, тако да свагда и непрестано прослављамо Тебе, јединог живог и истинитог Бога нашег, Свету Једносусштну Тројицу, Оца и Сина и Светога Духа.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи и ми Ти дугујемо свако славословље, част, поклоњење и благодарeње, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: У миру Христовом изиђимо.

Свештеник излази кроз царска врата из олтара и стаје на средину храма, међу народ, па окренут према истоку говори гласно ову молитву:

Од силе у силу усходећи, и испунивши сву божанствену службу у храму Твоме, и сада се молимо Теби, Господе Боже наш: удостој нас савршеног човекољубља, исправи пут наш, укорени нас у страху Твоме, смилуј се на све и покажи нас достојнима Твога небеског царства, у Христу Исусу Господу нашем, са којим припада Теби част и власт, заједно са Пресветим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон окренут народу, изговара гласно:

Отпуштате се у миру.

Свештеник са солеје благосиља народ и говори гласно:

Благослови се Бог, који благосиља и освећује нас причешћивањем светим и пречистим тајнама Његовим, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник подели народу нафору, који с миром одлази својим домовима. Затим свлачи

са себе свештене одежде; то чини и ђакон, пошто је употребио Свете Тајне, и онда одлазе својим домовима благодарећи Бога.

Овако се завршава Божанствена литургија светога апостола Јакова.

КРАЈ И БОГУ СЛАВА

БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА СВЕТОГА СЛАВНОГА АПОСТОЛА ЈАКОВА
БРАТА БОЖЈЕГ И ПРВОГА ЕПИСКОПА ЈЕРУСАЛИМСКОГ

Издавач: ФОНД ИЗДАВАЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ ЕПАРХИЈЕ БАНАТСКЕ (ФИДЕБ)
ВРШАЦ

Библиотека: ПРЕПОДОБНИ РАФАИЛО БАНАТСКИ
Посебна издања Књига 12

С благословом Његовог Преосвештенства Епископа банатског Г. ХРИЗОСТОМА

Прево: Протојереј Ставрофор Др Матеја МАТЕЈИЋ

Објашњење свештенорадњи и рецензент: Епископ банатски Хризостом

Уредник: Ђакон Владислав ВУЛОВИЋ

Тираж: 1.500 примерака

Штампа: „ЕКОПРЕС“ Лоле Рибара 35, 23000 Петровград

Вршац 1992.

Штампано издање исправљено према:

<https://vdocuments.net/liturgija-apostola-jakova.html>